

Ing. Michal Brunner

V únorových číslech DP-kontaktu a na webu pravidelně přinášíme statistiku výjezdů jednotek Hasičského záchranného podniku a přehled nejvážnějších i neobvyklých událostí za předchozí rok. Pojd'me se nyní podívat, čím jsou podnikoví hasiči zaměstnání, pokud právě nejsou na výjezdu k mimořádné události.

Činnosti hasičů mimo výjezd, tedy v tzv. organizačním řízení, lze rozdělit z různých hledisek. Velká část úkolů vychází z právních předpisů a pokynů HZS ČR a je společná všem profesionálním i dobrovolným hasičům, další činnosti jsou specifické pro hasiče Dopravního podniku. Některé úkoly se vztahují na všechny výjezdové hasiče jednotek HZS DP a některé vyplývají ze specializace určitých funkcí. Obecně lze rozdělit činnosti hasičů v organizačním řízení na provádění různých forem odborné a fyzické přípravy a na provádění pravidelných kontrol a údržby mobilní požární techniky a věcných prostředků požární ochrany s cílem udržení jejich nepřetržité akceschopnosti. Odborná a fyzická příprava je stanovena ročním „Plánem odborné přípravy HZS DP“, který je dále rozpracováván do měsíčních „Plánů školení a výcviku“.

Každý výjezdový hasič HZS DP musí být odborně způsobilý k používání vzduchových a kyslíkových dýchacích přístrojů. Tato odbornost se prokazuje každého čtvrt roku na výcvikovém zařízení, zvaném tradičně „polygon“, na požární stanici Hostivař. V polygonu musí hasič vybavený dýchacím přístrojem a zásahovým oděvem zdolat překážkovou trasu, za tmy, v umělém dýmu a s rušivými zvukovými efekty.

K dalším fyzicky i psychicky značně náročným součástem výcviku patří příprava k zásahům ve výšce a nad volnou hloubkou. Při těchto činnostech může jediný chybný úkon způsobit pád hasiče se smrtelnými nebo trvalými následky. Odborná příprava probíhá ve třech stupních. Pro všechny hasiče je určen každoroční výcvik jištění ve výšce a sebezáchrany slaněním, prováděný na 25 metrů vysoké cvičné věži požární stanice Hostivař. Hasiči se specializací „hasič-lezec“ dále absolvují pravidelný výcvik pod vedením svých směnových instruktorů, zaměřený na použití speciálních lezeckých technik při záchranářské činnosti. Výcvik probíhá v reálných podmínkách, na objektech jako jsou větrací šachty nebo lanovka v ZOO. A konečně, směnoví instruktoři lezeckých skupin absolvují jednou ročně odbornou přípravu podle metodiky a pod vedením lektorů určených HZS ČR. Obdobně jako u lezců je organizována odborná příprava hasičů, určených k obsluze motorových pil, a příslušných směnových instruktorů.

Nezbytnou součástí školení všech hasičů je poskytování zdravotnické první pomoci. Pod vedením zkušených lektorů školicího střediska Zdravotnické záchranné služby hl. m. Prahy se hasiči seznamují se zásadami první pomoci, správným použitím zdravotnických pomůcek ve výbavě HZS nebo taktikou třídění zraněných při hromadných neštěstích.

Přípravou proti „neviditelnému nebezpečí“ jsou pravidelná školení na téma řešení událostí s výskytem bojových otravných látek. Bohužel, v dnešním světě nelze vyloučit zneužití těchto válečných prostředků proti civilnímu obyvatelstvu a právě prostředí MHD bývá nejčastějším cílem teroristických skupin. Každý hasič Dopravního podniku tak musí bezpodmínečně umět ovládat přístroje pro včasnou detekci par toxických látek, použít všechny typy protichemických oděvů z výzbroje HZS a zvládnout provedení dekontaminace osobních

ochranných prostředků i kontaminovaných povrchů. Hasiči ve funkcích velitelů a techniků chemické a technické služby HZS navíc v uplynulých letech opakovaně absolvovali pětidenní výcvik se zaměřením na bojové otravné látky na terénním pracovišti Vojenského technického ústavu ochrany ve Vyškově.

Přibližně každou druhou směnu mají všechna hasičská družstva na programu prohlídku některého z desítek stavebních objektů DP. Jedná se o množství podzemních objektů – stanic metra, příslušných větracích šachet a technického zázemí a dále o rozsáhlé nadzemní objekty – depa, vozovny, garáže, opravny a administrativní budovy. Cílem každé prohlídky je seznámení s možnostmi evakuace osob a vedení požárního zásahu, tedy nástupními plochami, únikovými a zásahovými cestami a rozmístěním požárně bezpečnostních zařízení, zejména čidel elektrické požární signalizace, v návaznosti na dokumentaci zdolávání požáru, aby v případě požáru nebo jiné mimořádné události šli hasiči „najisto“. Pokud hasičské družstvo při provádění prohlídky zjistí závady v oblasti požární bezpečnosti, oznámí je velitel oddělení požární prevence. Tím je zajištěna vícenásobná kontrola objektů v průběhu roku, nad rámec periodických preventivních prohlídek PO a BOZP.

Na základě rozpisu v měsíčním „Plánu školení a výcviku“ provádějí hasičská družstva systematicky kontroly zdrojů požární vody ve všech objektech DP. V denních směnách jsou prováděny kontroly nástěnných, nadzemních a podzemních hydrantů, v nočních směnách probíhají kontroly suchovodů a tunelových vodovodů mezi jednotlivými stanicemi metra. Hasiči tak uspoří podniku prostředky, které by jinak bylo třeba hradit za tyto předepsané činnosti dodavatelským firmám, a navíc mají osobně ověřenou funkčnost zdrojů vody pro případ požáru.

Nejen při vlastních výjezdech, ale i při přesunech ulicemi Prahy v organizačním řízení se podnikoví hasiči setkávají s dopravními nehodami s nutností okamžitého zásahu hasičské jednotky. Proto vybraní zaměstnanci HZS DP absolvovali teoretickou a praktickou přípravu na téma vyprošťování osob z havarovaných vozidel u HZS podniku Škoda Auto a. s.

Unikátní specializací jednotek HZS DP je tzv. nakolejování. Každé úterý se hasičská družstva potkávají u některého z kolejových vozidel DP, ať již vagonu metra, lokotraktoru nebo tramvaje, a nacvičují havarijní zvedání a boční posun vozidla pomocí hydraulického zařízení LUKAS z výzbroje HZS DP. Některé měsíce se namísto kolejových vozidel nacvičují havarijní postupy pro jednotlivé typy autobusů. Zde přicházejí ke slovu nejčastěji pneumatické zvedací vaky.

Teoretické poznatky hasičů ze školení a výcviku ověřuje velitel jednotek HZS DP v lednu každého roku „Ověřením odborné přípravy za kalendářní rok“ formou elektronicky vyplňovaného testu. V květnu pak následují „Testy fyzické zdatnosti“ výjezdových hasičů, prováděné formou dvou silových cviků s limitem plnění dvě minuty a běhu na vzdálenost 2000 metrů na běžeckém oválu. Nejvíce komplexním prověřením dovedností hasičů a jejich velitelů jsou prověřovací a taktická cvičení, prováděná v průběhu celého roku, někdy v součinnosti s dalšími složkami integrovaného záchranného systému.

Výše uvedený popis činností není zdaleka vyčerpávající a je jen výběrem hlavních částí odborné přípravy jednotek HZS DP. Přitom vždy platí, že operační řízení, tedy výjezdová činnost, je nadřízené organizačnímu. Jinak řečeno, pokud jednotka HZS při školení, výcviku nebo jiné plánované činnosti vyjede k zásahu, plánovaná činnost se přeruší a musí se provést v náhradním termínu.

